

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Per e-mail: [redacted]@planet.nl

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Elektriciteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

[redacted]

T 070 [redacted]

@minez.nl

Ons kenmerk

DGKE-E / 19068435

Uw kenmerk

E3515491

Bijlage(n) 3

-relevante artikelen uit de Wob

-inventarislijst

-gelakte documenten

Datum **20 MRT 2019**
Betreft Besluit op Wob-verzoek d.d. 8 januari 2019

Geachte [redacted]

In uw e-mail aan Informatie Rijksoverheid van 8 januari 2019, ontvangen door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat op 9 januari 2019, heeft u bij mijn ministerie een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). U vraagt om informatie over hoe de Rijksoverheid de Stichting Groen Gas Nederland in de jaren 2016 tot en met 2018 heeft ondersteund in de vorm van geld, huisvesting, personele ondersteuning of anderszins, en welke bedragen daarmee waren gemoeid.

Procedure

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 1 februari 2019, kenmerk DGKE-E / 19029870. In deze brief is tevens de beslissing met vier weken verdaagd tot 6 maart 2019.

In de brief van 7 februari 2019, kenmerk DGKE-E / 19033334, is aan u medegedeeld dat de beslistermijn met twee weken is opgeschort vanwege het vragen van een zienswijze aan een derde belanghebbende.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 8 documenten (inclusief bijlagen) aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage 2 bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Zienswijze

U bent er over geïnformeerd in de e-mail van 7 februari 2019, kenmerk DGKE-E / 19033334, dat er een derde belanghebbende is bij de openbaarmaking van het document met nummer 4 en dat deze in de gelegenheid gesteld is hierover zijn zienswijze te geven.

Door de derde belanghebbende zijn geen bedenkingen ingediend.

Besluit

Ik heb besloten (deels) aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u verzocht, opgenomen in het document met nummer 4b openbaar te maken.

Ik heb besloten de documenten met nummers 1, 2, 2a, 3, 3a, 4 en 4a openbaar te maken met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel Overwegingen van dit besluit.

Overwegingen

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vindt de onderstaande belangenafweging dan ook plaats.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In de documenten met nummers 1, 2, 2a, 3, 3a, en 4 en 4a staan persoonsgegevens, zoals namen, telefoonnummers en e-mailadressen. Ik ben van oordeel dat t.a.v. deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens verwijderd uit deze documenten.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die

met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob.

Ons kenmerk
DGKE-E / 19068435

Wijze van openbaarmaking

De documenten die openbaar worden gemaakt, treft u bij dit besluit aan.

Plaatsing op internet

Dit besluit en de stukken die met dit besluit voor een ieder openbaar worden, worden geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbende.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

drs. T.J. Verheule
Waarnemend directeur Elektriciteit

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
 - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
 - 2°. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 6

1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen.
2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.
3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een beschikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven

aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.

5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daar tegen heeft, in welk geval de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt.

6. Voor zover het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie:

- a. bedraagt de uiterste beslistermijn in afwijking van het eerste lid twee weken indien het bestuursorgaan voornemens is de milieu-informatie te verstrekken terwijl naar verwachting een belanghebbende daar bezwaar tegen heeft;
- b. kan de beslissing slechts worden verdaagd op grond van het tweede lid, indien de omvang of de gecompliceerdheid van de milieu-informatie een verlenging rechtvaardigt;
- c. zijn het derde en vierde lid niet van toepassing.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Bijlage 2 – Inventarislijst

Naam: Stichting Groen Gas Nederland									
Nummer	Datum	Soort document	Onderwerp	Beoordeling	Wob	Afzender	Ontvanger		
1	15-06-2017	Besluit	Besluit tot vaststelling subsidie	Deels openbaar	10.2.e	RVO	Stichting Groen Gas Nederland		
2		Brief	Opdrachtverlening subsidiebeschikking	Deels openbaar	10.2.e	Min. EZK	RVO		
2a		Bijlage	Concept subsidiebeschikking Groen Gas Nederland	Deels openbaar	10.2.e	Min. EZK	Stichting Groen Gas Nederland		
3	24-02-2015	Brief	Bijdrageverzoek GGNL 2015 en 2016	Deels openbaar	10.2.e	Stichting Groen Gas Nederland	Min. EZK		
3a		Bijlage	Begroting 2015-2016	Deels openbaar	10.2.e	Stichting Groen Gas Nederland	Min. EZK		
4	30-11-2015	Besluit	Besluit tot verlening subsidie	Deels openbaar	10.2.e	RVO	Stichting Groen Gas Nederland		
4a		Bijlage	Begroting 2015-2016	Deels openbaar	10.2.e	RVO	Stichting Groen Gas Nederland		
4b		Bijlage	Controleprotocol	Openbaar		RVO	Stichting Groen Gas Nederland		

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres: Postbus 10073, 8000 GB Zwolle

Stichting Groen Gas Nederland
T.a.v. de [REDACTED]
Postbus 8242
3503 RE UTRECHT

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Hanzelaan 310
8017 JK Zwolle
Postbus 10073
8000 GB Zwolle
www.rvo.nl

Contactpersoon

T 088 [REDACTED]
F 088 [REDACTED]

Projectnaam
bijdrage 2015 & 2016

Referentienummer
GGNL150001

Ons kenmerk
GGNL17073SN1U

Bijlage(n)

Datum
Betreft Besluit tot vaststelling subsidie

Geachte [REDACTED]

U hebt op 29 maart 2017 een vaststellingsaanvraag ingediend. Het gaat hierbij om het project "bijdrage 2015 & 2016". Ik heb besloten de subsidie vast te stellen op € 200.000.

U hebt inmiddels € 160.000 aan voorschotten ontvangen. Na verrekening van het vastgestelde subsidiebedrag met deze voorschotten resteert een subsidiebedrag van € 40.000.

Dit bedrag zal binnen vier weken na vandaag worden overgemaakt op bankrekeningnummer: NL10RABO0160349508, bank identificatie code: RABONL2U ten name van Stichting Groen Gas Nederland.

Ik maak u erop attent dat eventuele aan u opgelegde verplichtingen die (mede) betrekking hebben op de situatie na de einddatum van het project, van kracht blijven.

Uw project is bekend onder referentienummer GGNL150001. Ik verzoek u dit nummer te vermelden bij verdere correspondentie.

Het kan zijn dat u het niet eens bent met dit besluit. U kunt dan binnen zes weken na de bovenvermelde verzenddatum van deze brief bezwaar aantekenen bij: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle, onder vermelding van "bezwaar" op de enveloppe en op het bezwaarschrift.

Met vriendelijke groet,

De minister van Economische Zaken
namens deze:

Mark van de Kraats
Procescoördinator Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal Ondernemen

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
t.a.v. [redacted]
Directeur Nationale Programma's
Croeselaan 15
3521 BJ Utrecht

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door
[redacted]

T 070 [redacted]
F 0 [redacted]
[redacted]@minez.nl

Ons kenmerk
DGETM-ED / 15095055

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum

Betreft opdrachtverlening subsidiebeschikking Groen Gas Nederland

Geachte [redacted]

In het kader van het subsidieverzoek van Groen Gas Nederland zijn afspraken gemaakt over de financiering van de stichting Groen Gas Nederland voor 2015 en 2016. Dit ter ondersteuning van de ontwikkeling van Groen Gas Nederland. De inhoud en verplichtingen van de subsidiebeschikking zijn wat ons betreft akkoord, mits nog wordt opgenomen dat deze subsidie maximaal 25% is van de totale subsidiabele kosten en stellen wij voor om de eerste twee voorschotten samen te voegen.

Een concept-subsidiebeschikking die bij deze brief is gevoegd is door juristen van RVO en EZ getoetst en akkoord bevonden. FEZ is ook akkoord. In de bijlage vindt u ook de subsidieaanvraag.

Ik verzoek u deze subsidieaanvraag af te handelen en de komende twee jaar daarvoor de noodzakelijke uitvoeringsactiviteiten uit te voeren. Voor de financiering stel ik voor dat deze wordt gedekt uit het lopende Green Deal budget. Voor 2015 gaat het om €100.000,- en in 2016 om eenzelfde bedrag.

[redacted]
De Minister van Economische Zaken,

Namens/deze [redacted]

Mr. E.N. de Vries
Plv. Directeur Generaal Elektriciteit Telecom en Mededinging

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energie en
Duurzaamheid

Ons kenmerk
DGETM-ED / 15095055

Bijlage 1 subsidiebeschikking Groen Gas Nederland

Stichting Groen Gas Nederland
T.a.v. de [redacted]
Postbus 8242
3503 RE UTRECHT

Datum [datum invullen]
Betreft Besluit tot verlening subsidie

Geachte [redacted],

Op 3 december 2014 ontving ik uw brief waarin u subsidie aanvraagt voor de volgende activiteiten van de Stichting Groen Gas Nederland (hierna: de stichting), te weten het aanjagen van ontwikkelingen voor de onderwerpen mest, GFT, bermgras en biogas. Op 27 februari 2015 heeft u bij brief aanvullende informatie aangeleverd.

1. Aanvraag

De stichting heeft tot doel het creëren van een volwassen biogas en groen gas markt in Nederland welke uiteindelijk op zichzelf kan opereren. Uit uw aanvraag blijkt dat de stichting in 2015 en 2016 activiteiten zal verrichten die zien op de volgende onderwerpen: 1) mest (klein- en grootschalig), 2) GFT, 3) bermgras, 4) financiering van biogasprojecten, en 5) professionaliseren van de biogassector.

2. Besluit

I. In het kader van mijn beleid gericht op duurzame energie verleen ik hierbij de stichting voor de uitvoering van de activiteiten waarvoor u subsidie hebt aangevraagd en met inachtneming van het gestelde onder 3 van deze beschikking, op grond van artikel 2, eerste lid, onder c, van de Kaderwet EZ subsidies, een subsidie van € 100.000,- voor het jaar 2015.

II. Voorts verleen ik hierbij de stichting voor de uitvoering van de activiteiten waarvoor u subsidie hebt aangevraagd en met inachtneming van het gestelde onder 3 van deze beschikking, op grond van artikel 2, eerste lid, onder c, van de Kaderwet EZ subsidies, een subsidie van €100.000,- voor het jaar 2016, voor zover de uitkomst van de onafhankelijke externe evaluatie van de activiteiten van 2015 van uw stichting als positief wordt beoordeeld met betrekking tot het bevorderen van een volwassen biogas en groen gas markt in Nederland.

Op basis van de gegevens, opgenomen in uw aanvraag, bedraagt de subsidie voor 2015 respectievelijk 2016 maximaal € 100.000,- met dien verstande dat, indien ter zake van de subsidiabele kosten of een deel daarvan reeds uit anderen hoofde vanwege een bestuursorgaan of de Europese Commissie een subsidie is verstrekt, slechts een zodanig bedrag aan subsidie wordt verstrekt, dat het totale bedrag aan subsidies niet meer bedraagt dan 100% van de subsidiabele kosten.

3. Europeesrechtelijke aspecten

Op grond van artikel 107, 108 en 109 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) gelden er beperkingen op de subsidies die ondernemingen mogen ontvangen. Bij het verlenen van deze subsidie moet rekening gehouden worden met de Europeesrechtelijke kaders omtrent staatssteun. Op basis van het Europees recht worden, ter voorkoming van oneerlijke concurrentie, grenzen gesteld aan de maximaal te verlenen steun aan ondernemingen.

Het begrip 'onderneming' dient in het EU-recht ruim opgevat te worden. In de jurisprudentie van het Europese Hof is het begrip 'onderneming' als volgt omschreven: 'iedere eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd'. Onder een 'economische activiteit' moet men verstaan: 'het aanbieden van goederen of diensten op de markt.' 'Ongeacht haar rechtsvorm' houdt in dat bijvoorbeeld ook stichtingen 'ondernemingen' in de zin van het EU-recht kunnen zijn. Het feit dat het om een eenheid zonder winstoogmerk gaat, vormt geen garantie dat het niet om een 'onderneming' in de zin van het EU-recht gaat.

Op grond van artikel 7 van de Kaderwet EZ-subsidies verleen ik geen subsidie als dit naar mijn oordeel leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Activiteiten zoals individuele (financiële of bedrijfseconomische) advisering of het ontwikkelen van business cases acht ik economisch van aard. Voor zover u in uw aanvraag beoogt dergelijke activiteiten te verrichten, o.a. met betrekking tot de onderwerpen 1) Mest en 4) Financiering van de biogassector, verleen ik daarvoor geen subsidie.

Op basis van uw aanvraag zie ik echter geen aanleiding om tot het oordeel te komen dat de verlening van subsidie voor de daarin genoemde activiteiten leidt tot staatssteun, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de door de stichting te verrichten activiteiten dienen op een neutrale, objectieve en niet-discriminatoire wijze plaats te vinden en mogen niet concurreren met de dienstverlening die op de markt door commerciële partijen wordt aangeboden, waaronder ontwikkeling van business cases, individuele (bedrijfseconomische of financiële) adviesverlening;
- alle activiteiten van de stichting, alsmede de resultaten daarvan, dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn, mogen geen individuele bedrijven bevoordelen en dienen kosteloos publiekelijk ter beschikking te worden gesteld;
- de deelname aan de activiteiten van de stichting staat voor een ieder open;
- indien de stichting naast de niet-economische activiteiten waarvoor in deze beschikking subsidie wordt verleend, ook economische activiteiten verricht,

dienen beide soorten activiteiten en de financiering ervan in haar boekhouding te worden onderscheiden;

- in het geval activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.

Dit heb ik dan ook als verplichtingen verbonden aan deze subsidie.

4. Subsidiabele kosten

De totale kosten voor de stichting zijn door u begroot op € 769.609,- voor 2015 en € 585.813,- voor 2016.

Subsidiabel zijn de kosten voor het personeel van de stichting voor zover deze direct uit de uitvoering van de door u aangegeven activiteiten voortvloeien. Dit zijn kosten gemaakt door derden omdat de vaste medewerkers van de stichting ingehuurd worden tegen een gemiddeld uurtarief van 50 euro exclusief BTW.

De vóór indiening van de aanvraag gemaakte kosten komen niet voor subsidie in aanmerking.

BTW-plichtig

U heeft aangegeven dat de stichting niet BTW-plichtig is en derhalve de BTW niet met de fiscus kan verrekenen. Het u toegezegde bedrag is daarom gebaseerd op de subsidiabele kosten inclusief de door u aan derden te betalen BTW.

5. Verplichtingen

Aan de subsidie zijn de volgende verplichtingen verbonden.

1. De activiteiten dienen volledig uit te worden gevoerd overeenkomstig de aanvraag en binnen de daarin voorziene tijdsduur.
2. U dient mij onverwijld een schriftelijke melding te doen zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet geheel of niet tijdig aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan.
3. U dient voor elke essentiële wijziging in de aard of de uitvoering van de activiteiten mijn voorafgaande schriftelijke toestemming te vragen. Geen toestemming is vereist voor een wijziging van de in de subsidieverlening gespecificeerde kostenposten indien als gevolg van deze wijziging:
 - a) de omvang van een kostenpost niet meer dan 15% wijzigt;
 - b) het bedrag van de wijziging lager is dan € 2500.Aan mijn toestemming kan ik nadere verplichtingen verbinden.
4. U dient mij uiterlijk op 1 december 2015 schriftelijk verslag uit te brengen over de voortgang van de activiteiten in 2015 alsmede inzicht in de activiteiten voor 2016.
5. Op mijn verzoek dient u inlichtingen te verschaffen omtrent de voortgang of resultaten van de activiteiten.
6. U bent verplicht om op mijn verzoek medewerking te verlenen aan een evaluatie van het beleid op grond waarvan deze subsidie is verstrekt. Deze verplichting geldt tot vijf jaar na de datum van de beschikking tot subsidievaststelling.
7. U doet mij onverwijld schriftelijke mededeling van de indiening bij de rechtbank van een verzoek tot verlening van surseance van betaling aan de stichting of tot faillietverklaring van de stichting.

8. Uiterlijk binnen 13 weken na 31 december 2016 dient u bij mij schriftelijk een verzoek om subsidievaststelling in. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van:
 - a. een eindrapport waarin verloop en eindresultaten van de gesubsidieerde activiteiten zijn vastgelegd;
 - b. een gespecificeerde opgave van de subsidiabele kosten;
 - c. een controleverklaring conform het geldend controleprotocol.
9. De activiteiten van de stichting, alsmede de resultaten daarvan, dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn en er mag geen sprake zijn van promotieactiviteiten ten behoeve van individuele ondernemingen.
10. De door de stichting te verrichten activiteiten dienen op een neutrale, objectieve en niet-discriminatoire wijze plaats te vinden en mogen niet concurreren met de dienstverlening die op de markt door commerciële partijen wordt aangeboden.
11. Alle activiteiten van de stichting, alsmede de resultaten daarvan, dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn, mogen geen individuele bedrijven bevoordelen en dienen kosteloos publiekelijk ter beschikking te worden gesteld.
12. De deelname aan de activiteiten van de stichting staat voor een ieder open.
13. De inrichting van uw administratie dient zodanig te zijn dat deze aansluit bij de financiële onderbouwing in uw aanvraag en daaruit te allen tijde op eenvoudige en duidelijke wijze de rechtstreeks aan de activiteiten toe te rekenen kosten kunnen worden afgelezen.
14. In het geval activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient de opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.
15. Indien u naast de niet-economische activiteiten zoals opgenomen in uw aanvraag, ook economische activiteiten verricht, dienen beide soorten activiteiten en de financiering ervan in de boekhouding van de stichting te worden onderscheiden.

6. Subsidievaststelling

De beschikking tot subsidievaststelling zal ik geven binnen 13 weken na ontvangst van uw aanvraag daartoe dan wel nadat de voor het indienen ervan geldende termijn genoemd in verplichting 8 is verstreken. Indien de beschikking niet binnen 13 weken kan worden gegeven zal ik u daarvan in kennis stellen en daarbij een redelijke termijn noemen waarbinnen de beschikking tegemoet gezien kan worden.

7. Voorschot

Ik verleen u bij deze een voorschot van 80% van de hierbij verleende subsidie ten bedrage van € 160.000,- welke als volgt wordt uitbetaald:

Bedrag	Betaaldatum
€ 80.000,-	binnen 4 weken na dagtekening van de subsidie
€ 40.000,-	binnen 4 weken na goedkeuring van het verslag over 2015
€ 40.000,-	binnen 4 weken na 1 augustus 2016

De bedragen zullen worden overgemaakt op het internationale bankrekeningnummer NL10RABO0160349508 van de Stichting Groen Gas.

8. Tot slot

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en
Duurzaamheid

Ons kenmerk
DGETM-ED / 15095055

Volledigheidshalve merk ik op dat ik niet voornemens ben om activiteiten van de stichting na 2016 te subsidiëren. Dit is met u besproken in februari 2015.

De activiteiten zijn bij RVO bekend onder referentienummer [nummer]. Ik verzoek u dit nummer te vermelden bij verdere correspondentie. Uw contactpersoon hierbij is [redacted]

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

[redacted]
Manager nationale programma's

Bijlagen:

1. Begroting aanvrager
2. Controleprotocol

Bezwaar

Het kan zijn dat u het niet eens bent met dit besluit. U kunt dan binnen zes weken na de bovenvermelde verzenddatum van deze brief bezwaar aantekenen bij: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle onder vermelding van 'bezwaar' op de enveloppe en op het bezwaarschrift.

Datum 24 februari 2015
 Betreft Bijdrageverzoek GGNL 2015 en 2016

Geachte [REDACTED],

Afgelopen donderdag, 19 februari jl., spraken wij elkaar als vervolg op het verzoek tot bijdrage aan GGNL van 3 december 2014 en eerdere gesprekken op 9 september 2014 en 18 november 2014.

Verzoek

In het kader van voornoemde gesprekken verzoek ik u vriendelijk, mede namens het bestuur, de Stichting GGNL voor 2 jaar verder te ondersteunen met een financiële bijdrage en de volgende uitgangspunten:

- Een bijdrage van € 100.000 euro voor 2015 en 2016
- Evaluatie eind 2015
- GGNL richt zich op de volgende activiteiten:
 1. **Mest** (klein- en grootschalig)
 - Kleinschalig: ondersteunen van de ontwikkeling van monomest vergisting. Bijvoorbeeld begeleiden van boeren in de complexiteit van TKI aanvragen. Coördineren van aanvragen.
 - Grootschalig: ondersteunen van mestverwerking in clusters waarbij biogas wordt geproduceerd. Bijvoorbeeld ondersteunen van boeren die geen ervaring hebben met mestvergisting. Bijvoorbeeld opstellen van "folder" voor grootschalige mestverwerking.
 2. **GFT**
 - Potentie van GFT verder onderzoeken en voor zover mogelijk promoten. Samenwerken met afvalbedrijven om het GFT potentieel verder te benutten. Identificeren actiepunten om GFT benutting te verankeren in lokaal beleid.
 3. **Bermgras**
 - Potentie van bermgras verder te onderzoeken en promoten. Technische randvoorwaarden zoals voorbereiding inzichtelijk(er) maken. Folder bermgras opstellen. Identificeren actiepunten om bermgras benutting te verankeren in lokaal beleid.
 4. **Financiering van biogas projecten**
 - praktijk huidige financiering identificeren. Waar letten banken op, waar letten investeerders op? Analyseren van benchmark gegevens (bv lopende SDE projecten).
 - Inzicht verhogen van randvoorwaarden succesvolle business plannen. Verwante doelen zijn efficiëntere doorlooptijden ontwikkeling, hogere conversie van SDE beschikkingen en efficiëntere dialoog tussen banken/investeerders en ondernemers.
 5. **Professionaliseren van de biogas sector** (PBE, BBO, etc.)
 - GGNL bepleit meer integratie c.q. coördinatie van de relevante branche organisaties met als doel een efficiëntere, eenduidigere en professionelere interactie met de relevante beleidsmakers en marktpartijen. De eerste stappen zijn hier gemaakt.

A Hofplein 31	A Croeselaan 15	P Postbus 8242	E info@groengas.nl	KvK 51376865
8911 HJ Leeuwarden	3521 BJ Utrecht	3503 RE Utrecht	W www.groengas.nl	Bank NL10RABO0160349508

GGNL wil graag benadrukken dat de voormelde activiteiten een niet-economisch karakter hebben en is daarom niet Btw-plichtig en kan daarom de btw niet met de fiscus verrekenen. Het aan u gevraagde bedrag is gebaseerd op de projectkosten inclusief de door GGNL aan derden te betalen BTW. Er wordt een gescheiden boekhouding aangehouden. Er is daarbij toezicht van het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Zie verder de bijlage voor de gedetailleerde begroting 2015. De begroting 2016 is meer op hoofdlijnen te einde te kunnen bijsturen aan de hand van evaluatie(s) 2015.

Verder hebben wij de wens geuit om frequent(er) in overleg te gaan zodat het dossier biogas / hernieuwbaar gas tijdig kan worden bijgestuurd. Om te beginnen met een tweemaandelijks overleg. Zo zijn er bijvoorbeeld mogelijkheden om op het gebied van voornoemde punt 4 (financiering van biogas projecten) kennis te delen zoals SDE benchmark gegevens.

Onderbouwing continuering van de Stichting voor 2015 en 2016

De Stichting Groen Gas Nederland is opgericht met als doel het creëren van een volwassen biogas- c.q. groen gas markt welke op zichzelf kan opereren. In 2014 wordt bijna 100 miljoen Nm3 groen gas ingevoerd op 21 locaties in Nederland. Men ziet een gestage groei maar er is nog geen volwassen markt. De uitloop van de banken crisis heeft niet geholpen. Banken zijn voorzichtig met financiering. Relatief veel is SDE naar groen gas gegaan, maar in de 2012 en 2013 is dit vrijwel stilgevallen. Mede door invoering van verplichte mestverwerking lijkt in 2014 weer ruimte te ontstaan voor goede groei.

De biogas markt is relatief complex, de doorlooptijden van ontwikkeling zijn langer dan andere duurzame technieken. Bij groen gas zijn er meer "knoppen" waar aan gedraaid moet worden om tot een goede business case te komen. We zien dat zelfs bedrijven als FrieslandCampina de weg naar de TKI Gas nog niet vanzelfsprekend vinden. Technologiebedrijven en ondernemers zijn veelal nog in het begin van hun leercurve. De complexiteit van realisatie en veranderende wet- & regelgeving (zoals MR Gaskwaliteit en MR GvO) maakt het niet makkelijker. We zien wel een professionaliseringsslag. De tijd van zgn. "hobbyboeren" (vergisten 1.0) lijkt voorbij. Er treden meer professionals toe tot de markt (bv afvalbedrijven). Voor 2014 zien we veel SDE aanvragen. Er is bovendien veel aandacht voor innovatie via de TKI route. Meervoudige verwaardiging door groen gas projecten komt ook steeds beter in beeld (vergisten 2.0). Het gaat niet sec om energieproductie. Groen gas is aanjager van diverse andere waarde componenten zoals mest balans, verwante mineralen management (bv. fosfaten) en power-to-gas. Groen gas pakt meer en meer positie in de circulaire economie.

De Routekaart Hernieuwbaar Gas (juni 2014, product van de Green Gas Green Deal, g3d) bevestigt de potentie in mest, GFT en bermgras. Maar het gaat niet vanzelf, bijvoorbeeld:

- We zien nieuwe bedrijven als Byosis en BiogasPlus zich in deze kleinschalige vergistingsmarkt begeven, waar deze tot heden door HoSt 'gedomineerd' werd. Maar kleinschalige mest heeft ook logistieke componenten van bijvoorbeeld mineralen en digestaat, en dit kan wel eens een maatje te groot zijn voor een technologisch bedrijf alleen;
- Ook kan GGNL een rol spelen bij aanbestedingen in GFT en gras; in meerdere regio's staan de data van verloop van deze aan te besteden stromen nog niet op het netvlies, en ook kan regionale steun gebruikt worden op de inhoud om tot een werkend proces van aanbesteding te komen. Het uitwisselen van Best Practices tussen regionale overheden, en het daadwerkelijk implementeren bij/via elkaar staat voorop in het programma GGIM (groen gas in mobiliteit) dat GGNL met regionale overheden heeft opgezet voor 2015 en 2016. Daarin zijn naast productie ook afzetdoelstellingen opgenomen. In dit programma staat het sluiten van de lokale keten centraal.

GGNL heeft de transitie gemaakt van kenniscentrum naar aanjager van ontwikkelingen zoals boven geschetst. De 'taaiheid' van de kansrijke onderwerpen mest, gras, GFT - waarvan er niet één exclusieve eigenaar is - maakt, dat juist nu de rol en inzet van GGNL als 'actiecentrum' en programma eigenaar gewenst is.

De markt heeft hindernissen gekend, en is niet zo hard gegroeid als werd verondersteld. Er kan nog niet worden gesteld dat de markt zelfstandig vaart maakt. GGNL is inmiddels wel uitgegroeid tot belangrijke schakel op het onderwerp. Uit de sector (zoals Provincies en marktpartijen als Frieslandcampina) komen steeds meer vragen hen te ondersteunen bij het behalen van de ook voor GGNL relevante doelstellingen. Projectgericht, verbindend en concreet.

Besluit GGNL

GGNL heeft besloten in 2015 en 2016 door te gaan. De mate van ambitie en impact hangt echter voor een substantieel deel af van de uiteindelijk toegezegde bijdrage en het brede draagvlak van de founders van GGNL. In het AB van 11 maart zullen wij ons hierover verder verantwoorden.

Met vriendelijke groet, p/o

Stichting Groen Gas Nederland

[\[redacted\]@groengas.nl](mailto:[redacted]@groengas.nl)

+31(0)6 [redacted]

Bijlage: begroting 2015-2016

Begroting 2015 Stichting Groen Gas Nederland

Kosten GGNL		FTE	excl BTW	incl BTW	toelichting
Personeel, vast	GGNL team incl. staf	5,6	451.945	541.750	
			451.945	541.750	
Personeel, extra	2 extra ontwikkelaars (12 mnd)	1,6	47.400	56.472	op programma financiering & mest
	Stagiaires (12 mnd)	0,0	-	-	communicatieonderzoek loopt via algemeen directeur
			47.400	56.472	
Overige kosten	Vergaderkosten			7.500	DB/AB/platforms/team (zaalhuur/catering)
	IT software			3.000	Dropbox, highrise (CRM), rapp. database
	Telecomm. /declaratie kosten			5.000	onvoorzien, rest zit in pers.kosten inbegrepen
	Abonnementen Energiea e.a.			2.500	voor kleiner GGNL team, +/- 4 pers. (besparen tov 2014)
	reis- en verblijfkosten			7.500	verblijfkosten DB/AB/Team/platforms, onvoorzien
	Accountantskosten			12.500	incl. actie om huidige kosten omlaag te brengen
	Overige kosten			5.000	teamdag, seminars, events, overige
	Verzekeringen, bestuurders-			1.500	
	Verzekeringen, overig			2.700	
	Kantoorartik./inrichting/IT			1.000	
			39.835	48.200	
Huur	Hoofdvestiging Leeuwarden		3.750	4.538	7500 Euro/jr
	RVO Utrecht		-	-	ruimte beschikbaar (1 kamertje)
			4.538	4.538	
Communicatie/activiteiten	Webredactie		8.264	10.000	functioneel beheer en content, uit te besteden werk
	Debat / onderzoek / workshops		12.397	15.000	te ondernemen activiteiten-budget programma's
	Project(en) Invoeding		15.000	18.150	Mediation, Iepma, VGGP, NBNL
	Uitingen		12.397	15.000	GGiM, Mest, comm.- en mkt.budget, divers, n.t.b.
			48.058	58.150	
Specialistisch	Externe opdracht(en)		50.000	60.500	Rapport VU/integratie websites
			50.000	60.500	
Totaal	GGNL incl. staf	5,6	594.375	713.137	
	GGNL incl. extra personeel	7,2	641.775	769.609	discussie wat vervalt bij tegenvallende funding
BUDGET 2015				804.000	
RESULTAAT				34.391	
Inkomsten 2015 (budget begroot)					
Gem.Leeuwarden/Prov Friesland			55000	toegezegd	
Gasunie			50000	toegezegd	
Eneco			0	toegezegd, Algemeen directeur In Kind (€75000)	
Gasterra			50000	toegezegd	
FrieslandCampina			50000	mondeling toegezegd, nieuw in AB	
Prov Limburg			55000	toegezegd, nieuw in AB	
Prov Noord Holland			20000	toegezegd, nieuw bij GGNL	
Prov Gelderland			55000	toegezegd	
Prov Overijssel			55000	toegezegd	
Budget Groen Gas Mobiel (oa PON, OrangeGas)			100000	nieuw bij GGNL (bekrachtiging in AB 11 maart)	
Prov Groningen			20000	nieuw bij GGNL	
Prov Drenthe			20000	nieuw bij GGNL	
EZ/RVO			100000	aanvraag	
Netbeheer NL			75000	toegezegd	
Saldo 2014			99000	indicatie	
BUDGET 2015			804000		

Begroting 2016 Stichting Groen Gas Nederland

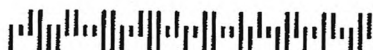
Kosten GGNL	FTE	excl BTW	incl BTW	toelichting
Personeel, vast GGNL team incl.	5,0	380.000	459.800	
		380.000	459.800	
Overige kosten				
Vergaderkosten			7.500	DB/AB/platforms/team (zaalhuur/catering)
IT software			3.000	Dropbox, highrise (CRM), rapp. database
Telecomm. /declaratie kosten			5.000	onvoorzien, rest zit in pers.kosten inbegrepen
Abonnementen Energiea e.a.			2.500	voor kleiner GGNL team, +/- 4 pers. (besparen tov 2014)
reis- en verblijfkosten			7.500	verblijfkosten DB/AB/Team/platforms, onvoorzien
Accountantskosten			12.500	incl. actie om huidige kosten omlaag te brengen
Overige kosten			5.000	teamdag, seminars, events, overige
Verzekeringen, bestuurders-			1.500	
Verzekeringen, overig			2.700	
Kantoorartik./inrichting/IT			1.000	
		39.835	48.200	
Huur				
Hoofdvestiging Leeuwarden		3.750	4.538	7500 Euro/jr
RVO Utrecht		-	-	ruimte beschikbaar (1 komertje)
		4.538	4.538	
Communicatie/ Webredactie		8.264	10.000	functioneel beheer en content, uit te besteden werk
activiteiten				
Debat / onderzoek / workshops		12.397	15.000	te ondernemen activiteiten-budget programma's
Project(en) Invoeding		7.500	9.075	Mediation, Jepma, VGGP, NBNL
Uitingen		12.397	15.000	GGiM, Mest, comm.- en mkt.budget, divers, n.t.b.
		40.558	49.075	
Specialistisch				
Externe opdracht(en)		20.000	24.200	Incl. ontmanteling GGNL
		20.000	24.200	
Totaal	GGNL incl. staf	5,0	484.930	585.813
BUDGET 2016			590.000	
RESULTAAT			4.188	
Inkomsten 2016 (budget begroot)				
Gem.Leeuwarden/Prov Friesland			55000	toegezegd
Gasunie			50000	toegezegd
Eneco			0	toegezegd, Algemeen directeur In Kind (€75000)
Gasterra			50000	toegezegd
FrieslandCampina			0	na 2015 evaluatie
Prov Limburg			55000	toegezegd, nieuw in AB
Prov Noord Holland			20000	toegezegd, nieuw bij GGNL
Prov Gelderland			0	in 2015 aanvragen
Prov Overijssel			55000	toegezegd
Budget Groen Gas Mobiel (oa PON, OrangeGas)			60000	
Prov Groningen			20000	nog toe te zeggen
Prov Drenthe			20000	nog toe te zeggen
EZ/RVO			100000	aanvraag
Netbeheer NL			75000	rechtstreeks met Enexis, Alliander, Stedin
Saldo 2014			30000	indicatie
BUDGET 2016			590000	

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres: Postbus 8242, 3503 RE Utrecht

Stichting Groen Gas Nederland
T.a.v. de [REDACTED]
Postbus 8242
3503 RE UTRECHT

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Croeselaan 15
3521 BJ Utrecht
Postbus 8242
3503 RE Utrecht
www.rvo.nl

Contactpersoon

T 088 [REDACTED]
F 088 [REDACTED]

Projectnaam
bijdrage 2015 & 2016

Referentienummer
GGNL150001

Ons kenmerk
GGNL15065FACU

Bijlage(n)

Datum **03 NOV 2015**
Betreft Besluit tot verlening subsidie

Geachte [REDACTED],

Op 3 december 2014 ontvang ik uw brief waarin u subsidie aanvraagt voor de volgende activiteiten van de Stichting Groen Gas Nederland (hierna: de stichting), te weten het aanjagen van ontwikkelingen voor de onderwerpen mest, GFT, bermgras en biogas. Op 27 februari 2015 heeft u bij brief aanvullende informatie aangeleverd.

1. Aanvraag

De stichting heeft tot doel het creëren van een volwassen biogas en groen gas markt in Nederland welke uiteindelijk op zichzelf kan opereren. Uit uw aanvraag blijkt dat de stichting in 2015 en 2016 activiteiten zal verrichten die zien op de volgende onderwerpen: 1) mest (klein- en grootschalig), 2) GFT, 3) bermgras, 4) financiering van biogasprojecten en 5) professionaliseren van de biogassector.

2. Besluit

I. In het kader van mijn beleid gericht op duurzame energie verleen ik hierbij de stichting voor de uitvoering van de activiteiten waarvoor u subsidie hebt aangevraagd en met inachtneming van het gestelde onder 3 van deze beschikking, op grond van artikel 2, eerste lid, onder c, van de Kaderwet EZ subsidies, een subsidie van maximaal 25% van de subsidiabele kosten tot een maximum van € 100.000,- voor het jaar 2015.

II. Voorts verleen ik hierbij de stichting voor de uitvoering van de activiteiten waarvoor u subsidie hebt aangevraagd en met inachtneming van het gestelde onder 3 van deze beschikking, op grond van artikel 2, eerste lid, onder c, van de Kaderwet EZ subsidies, een subsidie van maximaal 25% van de subsidiabele kosten tot een maximum van €100.000,- voor het jaar 2016, voor zover de uitkomst van de onafhankelijke externe evaluatie van de activiteiten van 2015 van uw stichting als positief wordt beoordeeld met betrekking tot het bevorderen van een volwassen biogas en groen gas markt in Nederland.

Op basis van de gegevens, opgenomen in uw aanvraag, bedraagt de subsidie voor 2015 respectievelijk 2016 maximaal € 100.000,- met dien verstande dat, indien ter zake van de subsidiabele kosten of een deel daarvan reeds uit anderen hoofde vanwege een bestuursorgaan of de Europese Commissie een subsidie is verstrekt,

slechts een zodanig bedrag aan subsidie wordt verstrekt, dat het totale bedrag aan subsidies niet meer bedraagt dan 100% van de subsidiabele kosten.

Datum
03 NOV 2015
Referentienummer
GGNL150001

3. Europeesrechtelijke aspecten

Op grond van artikel 107, 108 en 109 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) gelden er beperkingen op de subsidies die ondernemingen mogen ontvangen. Bij het verlenen van deze subsidie moet rekening gehouden worden met de Europeesrechtelijke kaders omtrent staatssteun. Op basis van het Europees recht worden, ter voorkoming van oneerlijke concurrentie, grenzen gesteld aan de maximaal te verlenen steun aan ondernemingen.

Het begrip 'onderneming' dient in het EU-recht ruim opgevat te worden. In de jurisprudentie van het Europese Hof is het begrip 'onderneming' als volgt omschreven: 'iedere eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd'. Onder een 'economische activiteit' moet men verstaan: 'het aanbieden van goederen of diensten op de markt.' 'Ongeacht haar rechtsvorm' houdt in dat bijvoorbeeld ook stichtingen 'ondernemingen' in de zin van het EU-recht kunnen zijn. Het feit dat het om een eenheid zonder winstoogmerk gaat, vormt geen garantie dat het niet om een 'onderneming' in de zin van het EU-recht gaat.

Op grond van artikel 7 van de Kaderwet EZ-subsidies verleen ik geen subsidie als dit naar mijn oordeel leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Activiteiten zoals individuele (financiële of bedrijfseconomische) advisering of het ontwikkelen van business cases acht ik economisch van aard. Voor zover u in uw aanvraag beoogt dergelijke activiteiten te verrichten, o.a. met betrekking tot de onderwerpen 1) Mest en 4) Financiering van de biogassector, verleen ik daarvoor geen subsidie.

Op basis van uw aanvraag zie ik echter geen aanleiding om tot het oordeel te komen dat de verlening van subsidie voor de daarin genoemde activiteiten leidt tot staatssteun, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de door de stichting te verrichten activiteiten dienen op een neutrale, objectieve en niet-discriminatoire wijze plaats te vinden en mogen niet concurreren met de dienstverlening die op de markt door commerciële partijen wordt aangeboden, waaronder ontwikkeling van business cases, individuele (bedrijfseconomische of financiële) adviesverlening;
- alle activiteiten van de stichting, alsmede de resultaten daarvan, dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn, mogen geen individuele bedrijven bevoordelen en dienen kosteloos publiekelijk ter beschikking te worden gesteld;
- de deelname aan de activiteiten van de stichting staat voor een ieder open;
- indien de stichting naast de niet-economische activiteiten waarvoor in deze beschikking subsidie wordt verleend, ook economische activiteiten verricht, dienen beide soorten activiteiten en de financiering ervan in haar boekhouding te worden onderscheiden;

Datum
03 NOV 2015
Referentienummer
GGNL150001

- in het geval activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.
- Dit heb ik dan ook als verplichtingen verbonden aan deze subsidie.

4. Subsidiabele kosten

De totale kosten voor de stichting zijn door u begroot op € 769.609,- voor 2015 en € 585.813,- voor 2016.

Subsidiabel zijn de kosten voor het personeel van de stichting voor zover deze direct uit de uitvoering van de door u aangegeven activiteiten voortvloeien.

Dit zijn kosten gemaakt door derden omdat de vaste medewerkers van de stichting ingehuurd worden tegen een gemiddeld uurtarief van 50 euro exclusief BTW.

De vóór indiening van de aanvraag gemaakte kosten komen niet voor subsidie in aanmerking.

BTW-plichtig

U heeft aangegeven dat de stichting niet BTW-plichtig is en derhalve de BTW niet met de fiscus kan verrekenen. Het u toegezegde bedrag is daarom gebaseerd op de subsidiabele kosten inclusief de door u aan derden te betalen BTW.

5. Verplichtingen

Aan de subsidie zijn de volgende verplichtingen verbonden.

1. De activiteiten dienen volledig uit te worden gevoerd overeenkomstig de aanvraag en binnen de daarin voorziene tijdsduur.
2. U dient mij onverwijld een schriftelijke melding te doen zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet geheel of niet tijdig aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan.
3. U dient voor elke essentiële wijziging in de aard of de uitvoering van de activiteiten mijn voorafgaande schriftelijke toestemming te vragen. Geen toestemming is vereist voor een wijziging van de in de subsidieverlening gespecificeerde kostenposten indien als gevolg van deze wijziging:
 - a) de omvang van een kostenpost niet meer dan 15% wijzigt;
 - b) het bedrag van de wijziging lager is dan € 2500.Aan mijn toestemming kan ik nadere verplichtingen verbinden.
4. U dient mij uiterlijk op 1 december 2015 schriftelijk verslag uit te brengen over de voortgang van de activiteiten in 2015 alsmede inzicht in de activiteiten voor 2016.
5. Op mijn verzoek dient u inlichtingen te verschaffen omtrent de voortgang of resultaten van de activiteiten.
6. U bent verplicht om op mijn verzoek medewerking te verlenen aan een evaluatie van het beleid op grond waarvan deze subsidie is verstrekt. Deze verplichting geldt tot vijf jaar na de datum van de beschikking tot subsidievaststelling.
7. U doet mij onverwijld schriftelijke mededeling van de indiening bij de rechtbank van een verzoek tot verlening van surseance van betaling aan de stichting of tot faillietverklaring van de stichting.

Datum

03 NOV 2015
Referentienummer
GGNL150001

8. Uiterlijk binnen 13 weken na 31 december 2016 dient u bij mij schriftelijk een verzoek om subsidievaststelling in. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van:
 - a. een eindrapport waarin verloop en eindresultaten van de gesubsidieerde activiteiten zijn vastgelegd;
 - b. een gespecificeerde opgave van de subsidiabele kosten;
 - c. een controleverklaring conform het geldend controleprotocol.
9. De activiteiten van de stichting, alsmede de resultaten daarvan, dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn en er mag geen sprake zijn van promotieactiviteiten ten behoeve van individuele ondernemingen.
10. De door de stichting te verrichten activiteiten dienen op een neutrale, objectieve en niet-discriminatoire wijze plaats te vinden en mogen niet concurreren met de dienstverlening die op de markt door commerciële partijen wordt aangeboden.
11. Alle activiteiten van de stichting, alsmede de resultaten daarvan, dienen voor een ieder zonder onderscheid toegankelijk te zijn, mogen geen individuele bedrijven bevoordelen en dienen kosteloos publiekelijk ter beschikking te worden gesteld.
12. De deelname aan de activiteiten van de stichting staat voor een ieder open.
13. De inrichting van uw administratie dient zodanig te zijn dat deze aansluit bij de financiële onderbouwing in uw aanvraag en daaruit te allen tijde op eenvoudige en duidelijke wijze de rechtstreeks aan de activiteiten toe te rekenen kosten kunnen worden afgelezen.
14. In het geval activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient de opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.
15. Indien u naast de niet-economische activiteiten zoals opgenomen in uw aanvraag, ook economische activiteiten verricht, dienen beide soorten activiteiten en de financiering ervan in de boekhouding van de stichting te worden onderscheiden.

6. Subsidievaststelling

De beschikking tot subsidievaststelling zal ik geven binnen 13 weken na ontvangst van uw aanvraag daartoe dan wel nadat de voor het indienen ervan geldende termijn genoemd in verplichting 8 is verstreken. Indien de beschikking niet binnen 13 weken kan worden gegeven zal ik u daarvan in kennis stellen en daarbij een redelijke termijn noemen waarbinnen de beschikking tegemoet gezien kan worden.

7. Voorschot

Ik verleen u bij deze een voorschot van 80% van de hierbij verleende subsidie ten bedrage van € 160.000,- welke als volgt wordt uitbetaald:

Bedrag	Betaaldatum
€ 80.000,-	binnen 4 weken na dagtekening van de subsidie
€ 40.000,-	binnen 4 weken na goedkeuring van het verslag over 2015
€ 40.000,-	binnen 4 weken na 1 augustus 2016

De bedragen zullen worden overgemaakt op het internationale bankrekeningnummer NL10RABO0160349508 van de Stichting Groen Gas.

Datum

03 NOV 2015
Referentienummer
GGNL150001

8. Tot slot

Volledigheidshalve merk ik op dat ik niet voornemens ben om activiteiten van de stichting na 2016 te subsidiëren. Dit is met u besproken in februari 2015.

De activiteiten zijn bij RVO bekend onder referentienummer GGNL150001. Ik verzoek u dit nummer te vermelden bij verdere correspondentie. Uw contactpersoon voor dit project is de [REDACTED].

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

[REDACTED]
Mevrouw ir. A.S. Nout
Procescoördinator

Bijlagen:

1. Begroting aanvrager
2. Controleprotocol

Begroting 2015 Stichting Groen Gas Nederland

Kosten GGNL		FTE	excl BTW	incl BTW	toelichting
Personeel, vast	GGNL team incl. staf	5,6	451.945	541.750	
			451.945	541.750	
Personeel, extra	2 extra ontwikkelaars (12 mnd)	1,6	47.400	56.472	op programma financiering & mest
	Stagiaires (12 mnd)	0,0	-	-	communicatieonderzoek loopt via algemeen directeur
			47.400	56.472	
Overige kosten	Vergaderkosten			7.500	DB/AB/platforms/team (zaalhuur/catering)
	IT software			3.000	Dropbox, highrise (CRM), rapp. database
	Telecomm. /declaratie kosten			5.000	onvoorzien, rest zit in pers.kosten inbegrepen
	Abonnementen Energie e.a.			2.500	voor kleiner GGNL team, +/- 4 pers. (besparen tov 2014)
	reis- en verblijfkosten			7.500	verblijfkosten DB/AB/Team/platforms, onvoorzien
	Accountantskosten			12.500	incl. actie om huidige kosten omlaag te brengen
	Overige kosten			5.000	teamdag, seminars, events, overige
	Verzekeringen, bestuurders-			1.500	
	Verzekeringen, overig			2.700	
	Kantoorartik./inrichting/IT			1.000	
			39.835	48.200	
Huur	Hoofdvesting Leeuwarden		3.750	4.538	7500 Euro/jr
	RVO Utrecht		-	-	ruimte beschikbaar (1 kamertje)
			4.538	4.538	
Communicatie/activiteiten	Webredactie		8.264	10.000	functioneel beheer en content, uit te besteden werk
	Debat / onderzoek / workshops		12.397	15.000	te ondernemen activiteiten-budget programma's
	Project(en) Invoeding		15.000	18.150	Mediation, Jepma, VGGP, NBNL
	Uitingen		12.397	15.000	GGIM, Mest, comm.- en mkt.budget, divers, n.t.b.
			48.058	58.150	
Specialistisch	Externe opdracht(en)		50.000	60.500	Rapport VU/integratie websites
			50.000	60.500	
Totaal	GGNL incl. staf	5,6	594.375	713.137	
	GGNL incl. extra personeel	7,2	641.775	769.609	discussie wat vervolt bij tegenvallende funding
BUDGET 2015				804.000	
RESULTAAT				34.391	
Inkomsten 2015 (budget begroot)					
Gem.Leeuwarden/Prov Friesland			55000	toegezegd	
Gasunie			50000	toegezegd	
Eneco			0	toegezegd, Algemeen directeur in Kind (€75000)	
Gasterra			50000	toegezegd	
FrieslandCampina			50000	mondeling toegezegd, nieuw in AB	
Prov Limburg			55000	toegezegd, nieuw in AB	
Prov Noord Holland			20000	toegezegd, nieuw bij GGNL	
Prov Gelderland			55000	toegezegd	
Prov Overijssel			55000	toegezegd	
Budget Groen Gas Mobiel (oa PON, OrangeGas)			100000	nieuw bij GGNL (bekrachtiging in AB 11 maart)	
Prov Groningen			20000	nieuw bij GGNL	
Prov Drenthe			20000	nieuw bij GGNL	
EZ/RVO			100000	aanvraag	
Netbeheer NL			75000	toegezegd	
Saldo 2014			99000	indicatie	
BUDGET 2015			804000		

A Hofplein 31 A Croeselaan 15 P Postbus 8242 E info@groengas.nl KvK 51376865
 8911 HJ Leeuwarden 3521 BJ Utrecht 3503 RE Utrecht W www.groengas.nl Bank NL10RABO0160349508

Begroting 2016 Stichting Groen Gas Nederland

Kosten GGNL	FTE	excl BTW	incl BTW	toelichting
Personeel, vast GGNL team incl.	5,0	380.000	459.800	
		380.000	459.800	
Overige kosten Vergaderkosten			7.500	DB/AB/platforms/team (zoolhuur/catering)
IT software			3.000	Dropbox, highrise (CRM), rapp. database
Telecomm. /declaratie kosten			5.000	onvoorzien, rest zit in pers.kosten inbegrepen
Abonnementen Energie e.a.			2.500	voor kleiner GGNL team, +/- 4 pers. (besparen tov 2014)
reis- en verblijfkosten			7.500	verblijfkosten DB/AB/Team/platforms, onvoorzien
Accountantskosten			12.500	incl. actie om huidige kosten omlaag te brengen
Overige kosten			5.000	teamdag, seminars, events, overige
Verzekeringen, bestuurders-			1.500	
Verzekeringen, overig			2.700	
Kantoorartik./inrichting/IT			1.000	
		39.835	48.200	
Huur	Hoofdvestiging Leeuwarden	3.750	4.538	7500 Euro/jr
	RVO Utrecht			ruimte beschikbaar (1 kamertje)
		4.538	4.538	
Communicatie/ Webredactie		8.264	10.000	functioneel beheer en content, uit te besteden werk
activiteiten	Debat / onderzoek / workshops	12.397	15.000	te ondernemen activiteiten-budget programma's
	Project(en) Invoeding	7.500	9.075	Mediation, Jepma, VGGP, NBNL
	Uitingen	12.397	15.000	GGIM, Mest, comm.- en mkt.budget, divers, n.t.b.
		40.558	49.075	
Specialistisch	Externe opdracht(en)	20.000	24.200	Incl. ontmanteling GGNL
		20.000	24.200	
Totaal	GGNL incl. staf	5,0	484.930	585.813
BUDGET 2016			590.000	
RESULTAAT			4.188	
Inkomsten 2016 (budget begroot)				
Gem.Leeuwarden/Prov Friesland			55000	toegezegd
Gasunie			50000	toegezegd
Eneco			0	toegezegd, Algemeen directeur in Kind (€75000)
Gasterra			50000	toegezegd
FrieslandCampina			0	na 2015 evaluatie
Prov Limburg			55000	toegezegd, nieuw in AB
Prov Noord Holland			20000	toegezegd, nieuw bij GGNL
Prov Gelderland			0	in 2015 aanvragen
Prov Overijssel			55000	toegezegd
Budget Groen Gas Mobiel (oa PON, OrangeGas)			60000	
Prov Groningen			20000	nog toe te zeggen
Prov Drenthe			20000	nog toe te zeggen
EZ/RVO			100000	aanvraag
Netbeheer NL			75000	rechtstreeks met Enexis, Alliander, Stedin
Saldo 2014			30000	indicatie
BUDGET 2016			590000	

CONTROLEPROTOCOL AANGAANDE HET GEVEN VAN AANWIJZINGEN OVER DE REIKWIJDTE EN INTENSITEIT VAN DE ACCOUNTANTSCONTROLE

1. Uitgangspunten

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel het geven van aanwijzingen omtrent de reikwijdte en de intensiteit van de controle aan de accountant, die is belast met de controle van de, door de subsidieontvanger, bij het Ministerie Economische Zaken (hierna te noemen ministerie) in te dienen aanvraag om subsidievaststelling.

De controle kan worden uitgevoerd door een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

1.2. Procedures

Reviewbeleid ministerie

De Departementale Auditdienst van het ministerie of een andere door deze dienst aangewezen accountant(sdienst) kan een review uitvoeren op de uitgevoerde accountantscontrole inzake deze subsidie. De accountant, die de controle uitvoert, verstrekt de Auditdienst desgevraagd alle inlichtingen en beschelden¹. De eventuele extra kosten van deze accountant in verband met de review zijn niet voor rekening van het ministerie.

1.3 Wet- en regelgeving

Voor de controle van de rechtmatigheid volgens dit protocol is de volgende wet- en regelgeving (incl. eventuele wijzigingen) van toepassing:

- Kaderwet EZ-subsidies;
- de Algemene wet bestuursrecht;
- eventuele specifieke subsidievoorwaarden volgens de beschikking tot subsidieverlening met directe financiële gevolgen voor de subsidieverantwoording;

2. Controleaanpak

2.1 Eisen voor de controleaanpak

De controle dient te voldoen aan de zogenaamde nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), die daarvoor door het Koninklijk Nederlands Instituut

¹ Krachtens de Comptabiliteitswet 2001 (artikelen 43, 43a) heeft de Minister bij - commanditaire vennootschappen, vennootschappen onder firma en natuurlijke personen die een beroep of bedrijf uitoefenen aan wie door de Staat of een derde voor rekening of risico van de Staat rechtstreeks of middellijk een subsidie, een lening of garantie wordt verstrekt - het recht nadere inlichtingen in te winnen n.a.v. terzake ontvangen beschelden. Ook zijn onze Ministers bevoegd inzage te vorderen in de controledossiers van de accountant die de betreffende beschelden heeft gecontroleerd om te bepalen of bij de vaststelling kan worden gesteund op de door deze accountant uitgevoerde controle. Met betrekking tot het verlenen van inzage in het controledossier kan de accountant zich niet beroepen op de omstandigheid dat hij op grond van andere bij of krachtens de wet opgelegde verplichtingen tot geheimhouding is verplicht van in dit dossier opgenomen vertrouwelijke gegevens. Onze Ministers zijn bevoegd van stukken inzake de betreffende controle uit de controledossiers kopieën te maken.

van Registeraccountants (NIVRA) zijn vastgesteld. Zonder de in voorgaande alinea geformuleerde voorschriften in te perken zijn voor de controle van specifieke financiële verantwoordingen ten behoeve van de vaststelling van bijdragen vanuit het ministerie met name de volgende voorgeschreven controlewerkzaamheden van toepassing:

- De accountant stelt een risicoanalyse op inzake het risico dat de specifieke financiële verantwoording een materiële fout bevat. Deze risicoanalyse wordt specifiek gemaakt voor deze controle; niet volstaan kan worden met een standaard analyse. In de risicoanalyse maakt de accountant zichtbaar welke (eventuele aanvullende) controles gericht op deze risico's zullen worden uitgevoerd.
- De accountant ontwikkelt op grond van de risicoanalyse een controleplan waarin zijn vastgelegd: de aard, de tijdsfasering en de omvang van de controlewerkzaamheden die door leden van het opdrachtteam moeten worden uitgevoerd om toereikende controle-informatie te verkrijgen om het controlerisico tot een aanvaardbaar laag niveau te reduceren.
- In het controleplan worden de feitelijk gebruikte controletolerantie (in relatie tot de financiële verantwoording) in euro's vastgelegd. Hierbij wordt de goedkeuringstolerantie (zie paragraaf 2.2) vertaald naar toegepaste controletolerantie, waarbij de goedkeuringstolerantie het maximum is.
- Bij de controle wordt vastgesteld of de in de financiële verantwoording opgenomen posten, met in achtneming van de gestelde marges (zie 2.2), rechtmatig (zie definitie 2.3) zijn besteed.
- De accountant controleert of de financiële verantwoording voldoet aan de daarvoor gestelde eisen in de onder 1.3 genoemde wet- en regelgeving.
- De accountant controleert de bij de aanvraag om subsidievaststelling verstrekte informatie op de volgende punten:
 - o de juiste en volledige weergave van de door andere bestuursorganen of door de Commissie van de Europese Gemeenschappen verstrekte subsidies (en indien van toepassing bijdragen van andere derden) ter zake van de kosten van de gesubsidieerde activiteiten.
 - o de juistheid van de verstrekte informatie over het al dan niet in aftrek kunnen brengen van de BTW.
 - o De mededeling of de subsidieontvanger ten tijde van de beschikking tot subsidieverlening als een kleine of middelgrote onderneming moet worden aangemerkt in de zin van de bijlage 1 van de Verordening (EG) 800/2008 van de Commissie van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (Pb EU 2008, L 214).
 - o De accountant kan bij zijn controle gebruik maken van controlewerkzaamheden die zijn uitgevoerd bij de controle van de jaarrekening. Een enkele verwijzing hiernaar is onvoldoende documentatie. In het controledossier voor de specifieke verklaring dienen deze werkzaamheden te worden beschreven evenals de belangrijkste relevante conclusies. Het controledossier voor de specifieke verklaring moet zelfstandig bruikbaar zijn. Dit betekent dat de relevante stukken in dat dossier zelf opgenomen moeten worden en dat de informatie uit het jaarrekeningdossier voor dit doel gekopieerd en indien nodig bewerkt moet worden.
 - o De accountant zorgt voor adequate controledocumentatie waaruit blijkt, dat de werkzaamheden conform het controleplan zijn uitgevoerd, wat de uitkomsten van de controle zijn alsmede dat deze zijn beoordeeld door de

eindverantwoordelijke partner. Deze documentatie omvat in ieder geval stukken waaruit blijkt:

- o dat de cijfermatige juistheid van de verantwoording is nagegaan;
- o dat de verantwoording aansluit met de financiële administratie;
- o welke de aard en de omvang is van verrichte deelwaarnemingen op in de verantwoording opgevoerde kosten;
- o dat een cijferbeoordeling is uitgevoerd van de werkelijk verantwoorde kosten ten opzichte van de begrote kosten;
- o dat de accountant heeft gecontroleerd of de Europese aanbestedingsrichtlijnen door de instelling - indien van toepassing² - zijn nageleefd;

2.2 Goedkeuringstoleranties en gewenste zekerheid

Bij zijn oordeelsvorming over de naleving van de subsidievoorwaarden streeft de accountant naar een redelijke mate van zekerheid. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, moet uitgegaan worden van een betrouwbaarheid van 95 procent. Een accountantsverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder genoemde betrouwbaarheid, de meest waarschijnlijke fout in de financiële verantwoording niet groter is dan één procent van het totaal financieel belang van die verantwoording. De hierna vermelde tabel van toepassing.

Soort verklaring	Goedkeurend	Met beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de verantwoording	≤1%	> 1% en ≤ 3%	N.v.t.	> 3%
Onzekerheden in de controle	≤3%	> 3% en ≤ 10%	> 10%	N.v.t.

Genoemde percentages zijn ontleend aan het Handboek Auditing Rijksoverheid (HARo) van het Interdepartementaal Overleg Departementale Auditdiensten (IODAD).

2.3 Definitie rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden

Van een rechtmatigheidsfout in de verantwoording is sprake indien naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek is gebleken dat een (gedeelte van een) post niet voldoet aan de geldende wet- en regelgeving (zie ook paragraaf 1.3).

Rechtmatigheidsfouten worden in absolute zin opgevat; saldering van fouten is daarom niet toegestaan. Van een rechtmatigheidsonzekerheid in het onderzoek is sprake als er onvoldoende controle-informatie beschikbaar is om een (gedeelte van een) post als goed of fout aan te merken. Kortom als onzekerheid bestaat over het wel of niet voldoen aan de eisen. Bij fouten in de verantwoording kan onderscheid gemaakt worden in incidentele en structurele fouten. Van een incidentele fout is sprake als het een toevallige fout betreft. Kenmerkend voor incidentele fouten is dat in principe geen herhaling optreedt van de geconstateerde fout. Van een structurele fout is sprake als de oorzaak van de fout is gelegen in (onderdelen van) het systeem van uitvoering, waardoor fouten met een (zeker) herhalingskarakter (kunnen) optreden. Het voorgaande is van overeenkomstige toepassing op onzekerheden in de

² Bedrijven/instellingen die in totaal voor meer dan 50% gesubsidieerd worden door aanbestedende diensten zijn daarmee zelf ook aanbestedende dienst geworden.

controles. Voor een adequate onderbouwing van het oordeel is het noodzakelijk dat de accountant fouten en onzekerheden zoveel mogelijk kwantificeert.

Omgaan met geconstateerde fouten en onzekerheden

Onderscheid moet gemaakt worden tussen materiële en niet-materiële fouten.

Materiële fouten, die niet worden gecorrigeerd, leiden tot een andere dan een goedkeurende strekking van de accountantsverklaring (cf. tabel par. 2.2). Voor niet-materiële fouten, die bij de accountantscontrole blijken, is het uitgangspunt dat gevonden fouten in eerste instantie worden gecorrigeerd. Voor zover dat niet gebeurt, worden individuele fouten boven een belang van 0,1% van het absolute financieel belang (dus geen saldering van uitgaven en inkomsten) van de financiële verantwoording door de accountant in zijn bevindingen rapport gerapporteerd. Het ministerie beoordeelt in hoeverre deze fouten tot correcties leiden.

3. Verslaglegging

De accountant legt de uitkomsten van de controle vast in een accountantsverslag, dat bestaat uit de volgende onderdelen:

- controleverklaring: zie 'Voorbeeldtekst HRA 3 sectie II hoofdstuk 10.3'.
- verslag van niet gecorrigeerde fouten: hierin rapporteert de accountant de gebleken niet-materiële fouten bij de controle, welke niet zijn gecorrigeerd, voor zover deze (per fout) de omvang van 0,1% van het financieel belang van de financiële verantwoording overschrijden. Dit rapport heeft het karakter van een uitzonderingsrapportage. De aard en omvang van deze fouten worden vermeld. Deze rapportage kan (uitsluitend) achterwege blijven indien dergelijke fouten niet zijn gebleken.